

Poštarina plaćena u gotovini

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

BÁCSKA

VI. ÉVFOLYAM
120

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám
Kiadóhivatal: Péter király-u. 30. szám
Sürgőnycim: Délbácska. Telefon 137 sz.

NOVISAD, 1925 MÁJUS HÓ 24
VASÁRNAP

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy óra 35 dinár, három óra 105 dinár,
félévre 210 dinár, egész évre 420 dinár.

Egyes szám ára:
1 1/2 Dinár

Aranybékére váltják a versaillesi diktátumot

— A világpolitikai helyzet —

Páris, 1925. május hó 20-án

(v.l.) A nagy világlapok külpolitikai és közgazdasági rovataiban egy idő óta mindennap olvashatjuk, hogy mit művelnek az „angolszások”, az „angolszás világhatalmak” az „angolszás ipari trösztök”. A szó: „angolszás”, mely nemrég csak nyelvi egységet fejezett ki, szélesebb, gigászi horizontot nyit maga előtt és gazdasági, külpolitikai együttműködést jelen — különösen attól az időponttól fogva, melyben Japán megkötötte a szövetséget Oroszországgal, aminek, az angolszások részéről eddig is kijátszott, ellentétje az európai bolsevista-ellenes front megszervezése volt, továbbá a kegyelem, melyet Pasic és Cankov rendszerei kaptak ekörül való bokros szolgálataikért. A világ két legerőteljesebb gyarmati- és pénzhatalmának ez a halgatólagosan megorganizált közös akciója legutóbb beszédes megnyilvánulást kapott Londonban, hol az új amerikai követ hivatalának elfoglalása alkalmával megüzente az európai kontinensnek, hogy addig ne számítson az angolszások segítségére, amíg félbe nem hagyja a fegyverkezést és rá nem tér a békés alkotó munka céljaira. Arra a békés alkotó munkára, melyet az új nagykovertt beszédeiben, eddig még nem európai ország tért rá, még pedig időrend szerint: Ausztria, Magyarország és legutóbb Németország. A szanálás értendő ezalatt, amelynek különféle nevei vannak, például Németországban a Dawes-tervezet végrehajtása. A lényeg minden esetben az, hogy a gyógykezelés alá vett államok a háborúból esedékes terheik fedezésére átengedik főbb jövedelmi forrásait az angolszás pénztrösztök kezelésére alá, hazai tökeszervezeteik az erősebb angol és amerikai finánckonzorciumot végrehajtó, közvetítő közegeivé válnak és mint ilyenek megkapják a maguk osztalékát, az egész beállított mechanizmus pedig gondoskodik arról, hogy a dolgozó tömegekből minél több aranyat lehessen kiperéselni és az egész áruközvetítést, a munkakörülményeket és alkalmakat egységesen úgy lehessen megszervezni, hogy az angolszás országok érdekei elhelyezhetők legyenek és a munkanélküliség megszüntüljön. Amint látható, eléggé bonyolult ez a folyamat, amelyet hol Európa pacifikálásának, morganizálásának, vagy gyarmatosításának, hol az „Európa Részvénytársaság” megalapításának neveznek, mely főlkja volna az angolszás anyaintézetnek.

Az angolszások további hadműveletei ebben az irányban most fejlődnek ki. Pacifikálni és morganizálni kell még Franciaországot, a kapcsolt részekkel, Lengyelországgal és a kisantanttal egyetemben, azután pedig végre kell hajtani a műtétet — Oroszországon.

Franciaország nehezen veti alá magát a gyógykurának, de kénytelen vele. A francia tőke, a nagyipar nem akarja a neki szánt alárendelt szerepet, hanem diktálni akar, hegemoniára törekszik Európában; miután Németországból a háboru végén elragadta a szenttelepeket, most imperialista politikával akarja megszerezni ehhez a Ruhr-vidék szentét is, ugyanakkor a francia külpolitikuskok hivatkoznak arra, hogy Franciaország másfélmillió háborus halottjával és elpusztított harmadrészével már megfizette a háborus adósságát. Csakhogy az angolszás bankárok nem értik a szentimentalizmus nyelvét. Mikor Fran-

ciaország egy-egy instrukciójukat nem akarta végrehajtani, ráfújtak a frankra, amely elindult a lejtőn, a francia tőkének külföldre menekültek, az országban megálltak a gyárak, megrekedt a kereskedelem, gyülekezni kezdtek a munkanélküliek, Gallia felett elshuhant a halál madarának szárnya. Ugyanugy, mikor a Herriot-kormány a maga lábára akart állni és vagyonválság után akarta kiegyenlíteni Franciaország passzívait, a nagybankok az angolszások utasítására kétszer negyvennyolc óra alatt megfojtották. Emellett a belpolitikai helyzet nagyon zavaros Franciaországban, sokkal zavarosabb, sem hogy lehetséges volna a heroikus elmentállás. Az egyes érdekes pontok és pártok olyan ellenségesen állanak szemben egymással és lövöldöznek egymásra a dum-dumlöveget, hogy nincs mód a külföldi invázióval szemben való együttes front felsorakoztatására. Mintha ezen is meglátszódnék a távoli rendező keze.

A francia tökéérdekeltségek egész része például hódító hadjárat után akarja megszerezni az afrikai Riff-vidék vastelepeit, megindul az offenzíva. Gyarmati fegyverekből kilőtt lövegektől, mert a másik tökéérdekeltség amely az alku útját választotta arra, hogy megszeresse magának a Riff-vastelepeit, fegyvereket és municiót szállít Abd El Krim csapatának. A hadjárat természetesen a kormány akaratából folyik. A Painlevé kormány bemutatkozásakor olyan deklarációt olvasott fel, mely a jobboldali nacionalista blokk ideológiájának felel meg, holott a baloldali blokkra támaszkodik melyet ma már nyíltan támogat a kommunista párt. Ugyanez a kommunista-párt pedig üdvözlő táviratokat küld a francia hadsereg ellen küzdő Abd el Krimnek és felhívásokat intéz a francia katonákhoz, hogy csinálják meg maguk a békét a riffekek. Természetesen az egész játékban — Marokkóban és Párisban — benne van a szovjet keze.

Ilyen belpolitikai konfúzió mellett, amely mintha be volna állítva, Franciaországban természetesen nem tudnak ellenállni az angolszásoknak, akik ma felvonulnak a döntő rohamra.

A kérdés ennél a pontnál általános-európaivá válik. A nagykövetek konferenciája előtt, mely a héten összeül, a Fehér Ház értesítette európai adóssait hogy legközelebbre várja a törlesztések megkezdését, ugyanakkor a német külügyminiszter nyilatkozattételre készül a külpolitikai helyzetről. Mindez azt jelenti, hogy a morganizáló ütegeket felvonultatták Franciaországgal szemben. Az „Observer”, ez a súlyos angol újság megadja a koncert alaphangját — kifejtve vezércikkében, azokat az alapvető okokat, amelyek miatt Németország részvételével kötendő paktum, akármilyen is legyenek egyes nagyhatalmak ellenvetései ma „elsőrendű világszükséglet”.

Vajjon ez a paktum összegyűjtethető lesz-e a genfi jegyzőkönyvvel, elhelyezhető lesz-e a versaillesi béke kereteiben? Az „Observer” kerületés nélkül fejezi ki magát:

„Nem lehet szó a jegyzőkönyv fölélesztéséről. Anglia nem akarja, sem Amerika. A jegyzőkönyv vég nélkül megerősítene a versaillesi egyezményt. A Nemzetek Szövetségét átalakítandó:

erődde Európa egyik fele számára, — tömlöccé Európa másik fele számára. A versaillesi békeszerződés revíziója bizonyos; a legjobb békeszerződések is revízió alá kerültek”.

Az amerikai jegyzék, mely a háborus adósságok rendezését sürgeti, minden esetben végsőóra érkezett, ugyanakkor, amikor az angolszás diplomácia előkészíti a versaillesi békeszerződés olyan revízióját, amely lehetővé teszi a morganizációs terv további kiépítését.

Ezzel a kérdés átlendül az orosz tájékokra, aminthogy a versaillesi békeszerződés revíziója nemcsak arra való, hogy Európa pacifikáltassék és nyugalomban dolgozhasson az angolszás bankárok számára, hanem arra is, hogy Németországot kiengesztelje, kielégítse és megnyerje segítségét a világtörténelem legnagyobb akciója számára: Szovjetország szanálása és pacifikálása számára. Amit eddig vázoltunk, annak kimenetele egyáltalában nem kétséges, minden csak előkészítő aktus, technikai kérdés a főrendező számára, amilyen az ütközet előtt álló vezérkar számára az, hogy átcsoportosítja a gyalogságot és a terepmentő ágyutűzzel söpri végig. A döntő ütközet csak azután következik. Franciaország morganizálása sikerülni fog, revidiálni fogják a versaillesi egyezményt, mire megtörténik, akkora a világtörténelem legnagyobb akciója: az angolszások, akik morganizálnak és a moszkvai diktátorok, akik bolsevizálnak.

Szovjetország pénzügyi helyzete rosszabb, sokkal inkább van szüksége

kölcsönökre, mint akármelyik más államnak, amely alávetette már magát a szanálásnak. Csakhogy itt két világnézet ütközik össze, nincs rá mód, hogy Moszkva mai urai megmaradhassanak a hatalmon, mint az angolszás pénzhatalmasságok végrehajtó közegei. Öneik intranzigenseknek kell maradniok, a hatalomról pedig nem mondhatnak le — az ezeregy ok között először is azért, mert még nem akadt olyan hatalombitorló, aki azt megtette volna. Ezért a szovjet készülődik a mérközésre: Ázsiában, Kinában és egyebütt kiépíti pozíciót, megköti Japánnal a szövetséget, élénkebbé teszi a kommunista pártok propagandáját a nyugati államokban, Angliában igyekszik aláítani a rendszer hadállásait, szövetkezik az olyan vérengző gyarmati zsarnokokkal, amilyen Abd el Krim, akit a népjogok bajnokaként ünnepelet a zsoldjában álló francia és angol sajtó hasábjain. Közben Franciaországnak előnyös ajánlatokat tesz az adósságok rendezésére, növeli a maga esélyeit azért, hogy a francia kommunista pártot becsempészi a kormánytöbbség táborába. Legfőbb reménye pedig Németország, amelyhez szerződések kötök és amely ma nyájas arcot csinál az angolszások felé, — de Moszkva felé is. Az érdekek majd dönteni fognak.

Közben az amerikai tőkék beszivárognak Szovjet-Oroszországba, meghúzták európai és ázsiai Oroszországban azokat a vonalakat, ahol sinpárikat le fogják fektetni, megbízottaik Moszkvában tárgyalnak...

A király visszatért Beogradba

A politikai helyzet — Pasic állapota javult

Beograd. Ófelsége tegnap délután 5 óra 10 perckor Topoláról visszaérkezett Beogradba. Megérkezése után azonnal magához kérlette Maximovics Bóza belügyminisztert, aki közel egy óra hosszat volt benn a király dolgozószobájában. Politikai körökben a belügyminiszter kihallgatását Pasic betegségevel hozzák összefüggésbe és azt hiszik, hogy Ófelsége arra vonatkozólag kért felvilágosítást, mit tett a kormány annak érdekében, hogy Pasic betegsége semmiben sem akadályozza meg a kormányzás munkáját.

A még mindig beteg miniszterelnököt tegnap Miletics Krszta és Trifkovic Márkó keresték fel.

A miniszterelnök gyomor bajban szenved és napok óta semilyen táplálékot nem vett magához, aminek következtében erősen legyengült. Állapota azon-

ban nem veszélyes és holnap valószínűleg már fel is fog kelni.

A politikai helyzet súlypontja mostanában Zagrebban van. Beogradban mindenki azt várja, hogy milyen eredménnyel járnak majd Rádics Pavle tárgyalásai.

A radikális és független demokraták egyaránt biztosra veszik, hogy Pasic és Rádics megegyezése befejezett tény. A zagrebi Vecser tudni véli azt is, hogy a független demokraták még e hónapban kiválnak a kormányból és május végén nagy átalakulások várhatók a politikai helyzetben.

A független demokrata pártban emiatt igen komor a hangulat, különösen azért, mert biztosra veszik, hogy a párt fel fog homlani, ha már nem lesz többet kormányon.

Amundsen partra szállt az északi sarkon

Newyork. Amundsen elérte az északi sarkot. A lapok óriási betűkkel hozzák a hírt Amundsen sikeres part-raszállásáról az északi sarkon. Amundsen az északi sarkon földrajzi méréseket végzett és azután visszafelé indult Kingsbay felé.

Stockholm. Kingsbayból, a Spitzbergákról érkezett szikratávirat szerint az Amundsen-Ellsworth-expedíció két repülőgépe május 21-ikén délután 5 óra 15 perckor hat utassal elindult az északi sarkra.

Először Amundsen gépe startolt, majd Ellsworth aeroplánja repült föl. Hét perccel az indulás után mindkét gép eltűnt a Kingsbayben hátrahagyott kísérők szeme elől, északi irányban a Nitra-foknál. Jóllehet mind a két gép erősen meg volt terhelve, a start kez-

dettől fogva simán ment végbe. A startot megelőzően az időjárás napokon át kedvezőtlen volt. A meteorológusok május hó 18-án jelentették, hogy a legalacsonyabb hőmérséklet május 20-án fog bekövetkezni, azontul kedvezőbbre fordul az idő.

A május 21-én beállt csendesebb és a derült idő, amely a Spitzbergák északi részén és a sarki jégövön a meteorológusok szerint továbbra is elvárható, arra az elhatározásra bírta az expedíció vezetőit, hogy még aznap délután startoljanak Kingsbay fjordjának jégterületéről. A starttal egy időben a Hobby kísérőhajó elindult északi irányban a nyílt tengerre, hogy a repülőgépek közelében legyen arra az esetre, ha azok kénytelenek lennének a vízre lebecsátkozni.

Novisadon árulják a legrosszabb tejet

Nincs tejjellenőrzés — Vízét iszunk tej helyett

Közismert dolog, hogy Novisadon árulják a legrosszabb tejet. Nem is kell csodálkoznunk azon, mert Novisad az egyetlen város Jugoszláviában, ahol minimális tejjellenőrzés. A vidékről beözönlő árusítók régen hamisítják a tejet, kannákkal öntik a rossz kúvizet a tejbe és még az a legjobb tej, amelyet csak lefőlöznek és csak kivételesen keverik vízzel. Szemünk előtt pancsolják a tejet, az uccán megállnak a kocsijukkal és szorgalmasan öntöztetik össze a tejeskanák gyanus tartalmát. Ha bejönnek a városba senki sem vizsgálja a tejet a vámsorompónál. Szabad prédára eresztik a hamisítót. S a míg a tej rossz, addig Novisad dúskál a vajban. Vaj annyi van, hogy az egész országot lehetne ellátni vele. A lefelezett tejnek fölött használják: vajkészítésre, mert ez határozottan jobb üzlet. Sőt dupla üzlet. Tejet is adnak, meg vaját is készítenek. Egy csapásra két legyen.

Csak arra vagyunk kíváncsiak, mit szól hozzá az egészségügyi hatóság? A hamisított tej tudvalevőleg ártalmas az egészségre, Novisad egészségügyi állapota fölött pedig az egészségügyi hatóságnak kellene örködnie. Sőt tífusz-megbetegedéseket is okoz a hamisított tej, járványokat terjeszt, a gyermekhalandóságot növeli. De azért vigán hozzák továbbra is a hamisított, bakteriumokkal megfertőzött tejet a városba. Mert nincs ellenőrzés.

Érdekes tünet, hogy Novisadon nem lehet aludt tejet kapni. Csak ezért nem, mert az aludt tej jó, lefőlözetlen tejből áll össze. Ilyen pedig nincs Novisadon. És azért ugynevezett Yoghurtot készítenek, melyet lefőlözött, rossz tejből is lehet előállítani. Az is csak ál jó, hamisított tej kell.

Határozottan nobilis gesztus volna, ha a főkapitányság némi érdeklődést mutatna a tejhamisítók manipulációi iránt. Ugy tudjuk, hogy a főkapitány nagyon szíven viseli Novisad közegészségügyét, tehát saját hatás körében is tehetne valamit, ha már az egészségügyi hatóságnak nincs érke az ilyen csekélység iránt. Ha már nem távolította el a járdán áruuló tejterméki parasztközegeket, bár ezt ismételtelen proponáltuk, legalább azzal regreszálja magát a főkapitány úr Novisad közegészségével szemben, hogy tejjellenőrzőket állítson fel a sorompónál. Esetleg a

piacon is lehetne kis tejjelrendezni. Egész biztos, hogy rövid időn belül, ha kevesebbet is, de legalább jó tejet fognak árusítani Novisadon. Csak „stichpróbákat“ kellene csinálni s ha kistül, hogy a városba hozott tej

vizes, kiméletlenül a csatornába kell üríteni. Nem kell félni az árusítókat. Ugyis eleget keresnek, egy pár liter vízzel kevesebb — meg se szótlyan nekik. De akkor legalább valódi tejük lesz Novisadon.

A kormány nem szerelteti fel az idén a hidat

A középítészeti miniszterium azt ajánlja a városnak, hogy saját költségén végeztesse el a hid szerelési munkáját

A novisadi hid ügyében újabb még, pedig váratlan fordulat következett be. Tegnapelőtt a középítészeti miniszterium egy küldöttsége érkezett Novisadra, hogy a városi tanáccsal a hid ügyében tárgyaljon. A miniszteri kiküldöttek közölték a tanáccsal, hogy a jóvátételi számla terhére nem lehet felszerelni a hidat, miután az állami költségvetésbe nincsen felvéve megfelelő hitel, ez évben semmiesetre sem lehet megkezdeni a hid felszerelésének munkálatait.

A miniszteriumi kiküldöttek egyúttal azt is közölték a városi tanáccsal, hogy a legjobb lenne, ha a város a saját költségén szereltetné fel a hidat. Ebben az esetben az állam mindaddig a vá-

rosnak juttatná a hidvám jövedelmét, amíg a város ki nem egyenlíti azon adósságát, amit a hid felszerelésére felvett.

Ilyen körülmények között tehát el lehetünk készülve arra, hogy egyhamar nem szerelik fel a novisadi hidat. Abban az esetben ugyanis, ha a város vállalná a hid szerelését, elsősorban tízmillió dinárra lenne szüksége, mivel a munkálatok legalább annyiba kerülnek. Már pedig ma csak nehezen fog a város valahol tízmillió dinár hitelt kapni. A város eddig ugyan már több kölcsönajánlatot kapott, de úgy látszik egyik sem komoly és épen ezért nem hisszük, hogy hamarosan sor kerülhetne a hid felszerelésére.

Pribicevics rémtörvénye

Az elemi iskolákról szóló törvény megszünteti a magyar iskolákat

Néhány nappal ezelőtt beogradi jelentés alapján rövid hírt közöltünk arról, hogy Pribicevics Szvetozár elkészítette az elemi iskolai oktatásról szóló törvényjavaslatát, amely teljesen megsemmisíti a nemzeti kisebbségi nyelven való oktatást. A magyar iskolákat már régen kivégezte Pribicevics Szvetozár, de annyi engedelményt mégis tett a kisebbségeknek, hogy az állami elemi iskolákban párhuzamos magyar osztályokat is engedélyezett. Igaz ugyan, csak ezen magyar osztályok tanítóit, de hát ezt Pribicevics nem vette olyan szigorúan, valamint azt sem, hogy az ilyen tanítók kezd alól kikerült ifjúság a legtöbb esetben még az egyszeregyet sem tudta.

Az új törvénytervezet azonban teljesen megszünteti az állami iskolákban eddig fennálló párhuzamos magyar iskolákat. A tervezet szerint ugyanis az elemi iskolai tanítás nyolc évig tartana. A kisebbségekről a törvény 35. szakasza így intézkedik:

„Az oktatás minden elemi iskolában az állami nyelven folyik.

Azokon a vidékeken, ahol jelentős számban élnek más fajta és nyelvű állampolgáraink, a hivatalos nyelven való oktatás mellett ugyanabban az állami iskolában, kérelmükre a közoktatási miniszter meg fogja engedni az anyanyelvükön történő elemi oktatást az első négy évben, kivéve a nemzeti tárgyak csoportjának oktatását, amely az állam nyelvében fog folyni (állami nyelv, földrajz és történelem).”

Ez a néhány sor rávall Pribicevicsre, hogy kivégezte a kisebbségi oktatást csak Pribicevics törvénye.

A kisebbségi iskolák megfojtása azonban nemcsak a törvénybe foglalt bekezerdődéssel ellenkezik, hanem ellenkezik az alkotmánnyal is. Ez a törvénytervezet az alkotmány nyílt megsértése.

Pribicevics ezzel a törvényjavaslatával a torkunkra tette a kést, bizunk azonban abban, hogy le is veszi onnan, mert Pribicevics hatalmának napjai megvannak számlálva, a közeledő szerb-horvát kiegyezés el fogja seperi Pribicevics törvénytervezetével együtt.

A református lelkészek konferenciája

Novisád. Május 25—27-én a bácskai ref. lelkészek Novisádon, a lelkészek, presbiterek s a gyülekezet részére konferenciát tartanak, melyen Klepp Péter főesperesen kívül Glöckner Károly bácskai alesperes, Keck Zsigmond crvenkai, Ágoston Sándor feketicsi, Weimann Péter novivrbasi, Háda Sándor rumenkai, Benkő Viktor sombori, Kovács Sándor subotici, D. Dévay Lajos staramorovici, Jung Keresztély feketicsi, Benedek László pacsi lelkészek vesznek részt. Az ünnepek 26-án kedden délután 5 órakor tartandó ifjúsági istentisztelettel kezdődnek, melyen Kovács Sándor subotici lelkész tart beszédet a ifjúság előtt, majd este 8 órakor templomi istentisztelet keretében Benkő Viktor egyházmegyei belmisszionárius prédikál a gyülekezet nőtágjai számára. Szerdán 27-én délelőtt lesz a lelkészi értekezlet, utána a presbiteri konferencia. Délután 5 órakor az ünnepi istentiszteleten egyházi beszédet mond magyar nyelven Benkő Viktor egyházmegyei belmisszionárius, míg némétül Glöckner Károly bácskai alesperes prédikál, az Evangélikus Jugendchor, a Református Egyházi Énekkar s a Női Bibliakör pedig karéneket adnak elő. Este 8 órakor nagyszabású evangélicációs estély lesz a templomban, melyen Ágoston Sándor feketicsi lelkész németyelvű biblia magyarázatai után a konferencián résztvevő összes lelkészek szólnak a közönséghez, a Református Egyház Énekkar s a Női Bibliakör pedig énekel. Az istentiszteletek, összejövetelek nyilvánosak, azonban mindenkit szívesen látnak.

French tábornagy meghalt

Londonból jelentik, hogy French angol tábornagy, aki a francia fronton volt, pénteken este meghalt. French tartoztatta fel Yperen-nél a német haderőket és ez volt legnagyobb hadvezéri érdeme.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen

Az anyám!...

Irta: Jókay Lajos

Sötétség borult a tengerifürdő sétahelyére. Csend mindenütt, csak a távoli Nagy-szállóból hangzott ide a zene mormolása.

Fiatal pár sétált itt a mozgalmas helytől távolabb, a villák karcsu tornyai alatt.

Csendesen lépkedtek s közel simulva, titokban fogták egymás kezét. Nem szólt egyikük sem, csak néha-néha szoritotta meg a fiatal ember a lány puha kacsóját, amit az gyöngéden viszonozott.

Hosszu hallgatás után megszólalt a fiatal ember:

— Holnap reggel elutazom, Ilonka. A lány hirtelen elbocsátotta az ifju kezét, megállott és balkarjával átfogta egy fa derekát. Könnyű szédülést érzett s a sötétben is látszott, hogy arcát sápadtság borítja el. De csakhamar magához tért:

— Holnap? — és csak suttogva, rekedten tudott beszélni — hiszen azt mondta, még két hétig ittmarad.

— El kell utaznom, Ilonka — mondta bus határozottsággal, tompán az ifju.

— De miért? — és a lány hangja szinte átfurta a sötétséget.

— Ugy alakultak a viszonyok. El kell utaznom; megmásíthatatlanul el kell utaznom — ismételte az ifju az utolsó szavakat.

A lány szeméből könny szökkenett elő; alakja megtört és esdő hangon szólt:

— Sándor, ne menjen még el!

A fiatal ember újra megfogta a lány kezét, gyöngéden, fájdalommal megszorította:

— Ilonka, jöjjön, ülünk erre a padra, megpróbálom megmagyarázni, miért utazom el.

Leültek a padra. A lány összeborzongva kérdezte:

— De hát mi, vagy ki az oka ennek a hirtelen elutazásnak?

— Az anyám!... — szólt a fiatal ember olyan hangon, mint ahogy hajdan a szentek ejtették ki Jézus nevét.

— Az anyja? — kérdezte csodálkozva a lány — hiszen ő... hiszen az édesanyja... alig ismer engem.

— Ilona, félre ne értsen. Ilona, elmondok magának mindent. Maga meg fog érteni, meg fog bocsátani; vigasztalni fog, Ilona. Tudom, hogy maga is szereti az édesanyját.

— Mindent el kell mondanom, valomást kell tennem — beszélt az ifju és tekintete a derengő vöröses messzeségbe nyomult, míg lelke visszaszállt a mult fátylas távolába. — Boldogult apám, szegényem! Vallom be, rézszegek, durva ember volt... Talán ismer ilyen embert, Ilonka, vagy legalább hallomás útján képzeletből megalkotta a képét. Magas termetű, vállas ember volt, arca vörös-kék, szeme zavaros, dülledt. Keze reszkett már és haja hullni kezdett. Haza csak aludni, ebédelni járt; én csak délben láttam. De ahhoz a két órához, amit ilyenkor otthon töltött, a pokolban lehet hasonlónak. Már ilyenkor erősen meglátszott rajta, hogy ivott; reggel pálinkát, dél-

előtt sört. Erőlködő tartással jött a konyhány kereszttől, aztán belökte az ajtót. Levágta magát a diványra és lehuzatta velem a cipőjét. — Kész az ebéd? — kérdezte durván és csak egy félóra múlva ült az asztalhoz, mert étvágya sohasem volt. Immel-ámmal evett egy pár falatot és néha a tányért az ágyterítőre hajította. En moccanni sem mertem, anyám komolyan, fájdalmasan nézte, mint ahogyan Szűz Máriát festik.

A lány fősóhajtott.

— Ilonka, — könyörgött a fiatal ember — ne ítéljen el, hogy apámról így beszélek. Esküszöm magának, először és utoljára történik életemben. Most tartozom vele.

— Nem itélem el, Sándor — szólt halkán a lány.

— Ejjel, mikor haza tántorgott, már aludtam; reggel, mikor iskolába mentem, ő aludt még nyitott szájával, remegő szempillákkal, hörgő lélegzettel. Vasárnap sem tudom, hogyan ment el hazulról, mert olyankor templomban voltam. Mikor meg templomba sem kellett mennem, anyám küldött el valahová, hogy ne lássam az ébredést. Ma tudom már csak, minő retentő jelenetek játszódtak le ilyenkor; mert ez a szerencsétlen ember rézszen mogorva, durva volt, de józanon — már ami nála józanságnak mondható — egyenesen borzasztó. Ez a durvaság volt a paizs, amellyel iszákosságát védte a társadalom ellen s ezzel riasztotta a vissza a jogos bírálatot. Délelőtt anyámat mindig sirva találtam. Faggattam,

mi bántja, miért sir örökké, de nem mondta meg soha. — Sajnálom, hogy apád nem jó hozzánk! — szóltott és ennél többet nem bírtam belőle kivenni.

— Es az anyám, — mondotta az ifju, — az én anyám szent. A lelke szelid és bánatos, mint ez a holdsugár, amely ilyen fősleges gyémánton jön hozzánk a tenger hátán. Az én anyám szöke hajkoronás fejében művelt ész lakik és egész lénye, minden ize szeretettel, áldó szeretettel van tele. Es ezt a sok szeretetet mind mind rám, egyetlen fiára árasztotta, mert másra nem is áraszthatta. En voltam és én vagyok minden reménye, öröme, büszkesége: rutul elrontott életének egyetlen, kizárólagos vigasztalása. Tudom, hogy elhajította volna szenvedéssel, ocsmány megalázással telt életét, ha én nem lettem voltam: nekem, bennem, általam élt és él.

— Ilonka, — s az ifju hangja rekedtté vált — már tizenkét esztendő lehettem, mikor szörnyű dolog történt. Véletlenül otthon voltam szerencsétlen apám ebredésekor. — A kávét! — kiáltotta. Anyám hozta be a reggelit és letette az éjjeli szekrényre. — Asztalkendőt is, te félkegyelmű! — szólt rá anyámra. Ekkor engem előntött valami dühös utatál, valami fékezhetetlen indulat; vörös felhő szállt agyamra és rászóltam apámra: — Hogy mondhat ilyet az én drága, jó anyámnak!? — Milyen dühvel ugrott föl erre az az ember, hogy rohant felém vérben forgó szemmel, fölemelt ököllel! De anyám elém vetette magát és a dühös, isten-

Novisad mint gyárváros

Szépen fejlődik városunk gyáripára — A Bernold-gyár jubileuma
— Saját tudósítónktól —

Jugoszlávia gyáripára a mostoha viszonyok dacára is az utóbbi időben hatalmas fejlődésnek indult. Impozáns gyári és ipartelepek alakultak a háboru után és a legutóbb rendezett mintavásárok teljes mértékben igazolták be azt, amit azelőtt még remélni sem lehetett, hogy a külföldi érdeklődése mind nagyobb mértékben fordul iparcikkeink felé. Egyes cikkekben már Csehszlovákiával is felvehetjük a versenyt s ami a belföldi termelés szempontjából följötte fontos, nem kell már külföldre szaladgálnunk nyersanyagok után. Most már idehaza is elkészíthetjük azt, amit azelőtt drága pénzért külföldön kellett rendelnünk.

Novisadon a gyáripár szintén kiváló eredményeket produkált. Egymásután alakultak a nagy gyártelepek s ma már Novisad a legelső gyárvárosok között foglal helyet. A gazdasági krízis ugyan nem haladt el nyomtalanul Novisad gyárüzemei felett sem, de a kitarító munka és vasszorgalom a legnagyobb nehézségeket is le tudta küzdeni, a töke pedig idejekorán sietett segítségükre azoknak, akik az első gazdasági pangás rohama után le akarták tenni a fegyvert. Nem tagadható, hogy nehéz viszonyokkal kell megküzdeniök, de a szolid alapra fektetett épületek a legerősebb földrendéseknek is ellent tudnak állani; Novisad gyáripára is ki fogja heverni a gazdasági krízis által ejtett sebeket.

Cikksorozatban kívánunk foglalkozni városunk nagyobb gyárüzemeivel, hogy a közönséget megismertessük Novisad gyáripári fejlődésével. Ezzel nemcsak iparunknak, hanem a nagyközönségnek is vélnék szolgálatot tenni.

Ez évben ünnepli a

Bernold Szilveszter féle

redőny és műlakatos áru gyár fennállásának 40 éves jubileumát. Első utunk tehát oda vezetett, a régi jó időkhöz alapított gyárhoz, mely ma már szakmájában vezető pozíciót tudott magának kivívni. 1885-ben alapította Bernold Lipót s ezidőszere a nagy koncepcióju Bernold Szilveszter vezeti.

A gyár állandó 100 munkást foglalkoztat s működése annyira elterjedt, hogy Beogradban fióktelepet állított fel. Speciális szakmája redőnyök és felvonók készítése s ez utóbbi szakmában egyedül áll az egész országban. A tulajdonos segítőiársai Gombos Imre üzemvezető, Schwarzkopf Róbert mér-

nők és lift konstruktőr, valamint több rajzoló és tervező. A gyár vas és bonzportálokat, vasablakokat, rácsokat, vas-kapukat és vastetőszerkezeteket is készít. Gyártmányait Görögországba, Romániába, Bulgáriába és Törökországba is eksportálja, cikkeinek legjobb elhelyezőpiaca azonban Jugoszlávia, ahol a legelső gyárvállalatok közé sorolják.

A hatalmas gyártelepen legelőször a legmodernebb gépekkel felszerelt lakatosműhely állik szemünkbe, azután az autogénhegesztő műhely, ahol 2400 hőfok mellett forrasztják a vasalkatrészeket, a vasraktár óriási vastelszerezésével, valamint a speciális rugók és öntések raktára.

Igen érdekes az acélredőny-műhely, ahol a redőnyökhöz szükséges hullámlemezeket állítják elő. Ugyancsak itt készülnek a személy és teherfelvonók, amelyeket leginkább Beogradban és Zagrebben helyezik el. Ott látjuk továbbá az esztergaműhelyt vasmenetvágókkal, csapozógépekkel, Shepping-gépekkel és az esztergapadokkal, ahol a legfinomabb művészies kivitelű munkák készülnek.

A nagy udvar balszárnyán van a fagygyártó, ahol az Esslingeni faredőnyöket és a zsatukat készítik. A faredőnyöket kétszer gőzöl és impregnált hársfából, valamint a Kárpátokból eredő borovo fából állítják elő.

Igen érdekesek a művészies raffineriával készült tolórácsok, amelyeket luxuskivitelben a szubotícai kiállításon fogja bemutatni a gyár.

A gyártulajdonos az üzem személyzetéről is gondoskodott, mert a telepen ott látjuk az izléses kivitelű személyzeti lakásokat, valamint az üzemvezető és a mérnök lakását is.

A gyár már több kiállításon állította ki készítményeit s a párisi, londoni és római világkiállításon a nagy aranyéremmel tüntették ki.

Bernold Szilveszter büszkén tekintet elédje alkotására, melyet vasszorgalmával a fejlődés olyan tökéletes nivójára emelt fel, hogy a gyár immár bátran veheti fel a versenyt a hasonszakmabeli külföldi gyárak bármelyikével. És ez a legjobb elégtétel, amit saját magának nyújthat a 40 éves jubileum alkalmával.

K. A.

NAGYFEJŐ

NOVI SAD, JEVREJSKA 9.

Előnyömda, himzóterem és gombáthuzás.
Legújabb függöny, stor s fehérnemű minták

telen ököl anyám fehér arcát érte. Fájdalmas kiáltással esett össze szegény asszony és mozdulatlanul terült el a padlón; arca még fehérre vált, mint azelőtt. Erre lecsillapodott a szörnyű ember és fölemelve anyámat, a díványra fektette; én orvosért szaladtam. Mire visszatértem az orvossal, anyám már az égyben feküdt, apám pedig nem volt otthon. Szegény anyám egy hét g nagyon beteg volt, szörnyen megviselte a szegény.

Ujra elhallgatott a fiatalember; a visszaemlékezés megröghanta lelkét és undorral, fájdalommal töltötte el. A leány nem szólott, fejét lehajtotta s halvány arccal figyelt.

— Még egy undok esztendő mult el s a halál megszabadított bennünket ettől a szerencsétlen embertől, akit apámnak kellett neveznem... — Fiam, — mondta egyszer szegény anyám, — házasságunk első három éve tührető volt, de attól fogva inni kezdett és mindig kimondhatatlan durva volt hozzám, azonban megütni mégsem mert soha, csak akkor, tudod, akkor! Régen ott hagytam volna, ha te nem vagy, fiam! A te jólétedért türtem tizenöt éven át. Tizenöt év, fiam, még talán boldogságból is elég, hát szegényben, sárban átélni! De te itt vagy, te megmaradtál nekem, te áldott, jó fiu vagy. Tudod-e, hogy érted még egyszer el-türném azt a tizenöt esztendőt.

A fiatalember titokban megtörülte a szemét, aztán folytatta:

— Ilyen az én anyám. És azota hét esztendő telt el és én igyekeztem őt

kárpótolni a tizenötért. Embernek nincs arról fogalma, hogyan élünk mi. Csendenben, elszántan versenyeznünk, hogy melyikünk győzi le a másik szeretetben, gyöngédségben s eddig mindig az anyám győzött... Lássá, kedves Ilonka, ezért kell nekem holnap elutaznom. Mert én magát, Ilonka szeretem, de nekem, nekem... Ilonka... nem szabad, hiába megönsülöm, mig az anyám él. Nem szabad megönsülöm, mig az anyám él. Nem szabad, hiába biztat ő, hiába mondja minden nap. Nekem vissza kell adnom... legalább a tizenöt évet. Beteg is szegény anyám és szüksége van az én teljes, osztatlan szeretetemre! Ezt gondolja meg, ezt érte meg, édes, jó Ilonka: anyámnak kell adnom a lelkemet, szívemet osztatlanul, egészen. El fogok utazni: ő minden órában áldozatot hozott értem.

A leány tenyerébe hajította fejét, az ifju hangja suttogóvá halkult:

— Isten vele, Ilonkám, én most el-távoztam, Isten vele!

A holdat sötét felhő takarta el, ujra feketévé vált a tenger tükre s a fák levelét titkos szélroham zörrentette meg.

A leány hirtelen az ifju felé hajolt: — Sándor ne a kezemet csókolja meg, hanem itt, itt... ennyit megérdemlek én is... — és ajkát nyújtotta az ifjunak.

Félpernyi fájdalmas boldogság után a leány nehézkesen fölkel, kézen fogta a fiatal embert és bágyadtan mondta: — Menjünk anyámékhoz; fázom, szél fuj a tenger felől, hideg van és sötét. És mentek.

EZ NOVISAD

A hölgyek és a nyomor

Csak most látom be, hogy tulajdonképpen rossz véleményem volt a novisadi hölgyekről. Tudnak ők parádézni, korzózni, ruzst felrakni, simmizni, de tudnak, ha kell, jótékonyak is lenni. Az igazi uri dámák, akiket csütörtök együtt láttam egy novisadi szalonban nem is korzóznak, nem is zsuroznak, hanem akkor is igazi urnők, ha tenni kell valamit a nyomorgók érdekében. Összeültek nagy komolyan és mindenkinek volt egy-egy szava, hozzászólása az „Irgyen kenyér“ akció ügyében. Mindegyikük jómódu, nem tudja mit jelent éhezni, nyomorogni, fájni, de tudja, hogy dolgozni és fáradni kell a szegényekért, esetleg egy-egy dejuert vagy egy five-o-cloockot elmulasztani, ha arról van szó, hogy végig kell járni a nyomortanyákat, az éhezöket, beteget, nyomorultakat, rongyosakat. A szalonokból a nyomortanyákra nagy ut, ezt is megteszik. Komolyan mondom, nem sportból, hanem kötelességtudásból az éhség iránt. Talán azért is, hogy megnyugtassák lelkiismeretüket, hogy esténként hazatérve a csillogó termekbe, a dus asztalokhoz megnyugtathassák szívüket, hogy jót tettek, nemes munkát végeztek, éhes gyermekeket álomba ringattak, éhséget csilapítottak. Ez nem divat, nem attrakció, nem feltűnési vágy, ez az igazi emberi szeretet. Keresztények, zsidók, szerbek, magyarok és németek szépen összefogtak, pénzt gyűjtöttek és kenyeret osztogattak. Ez az igazi nemzetiségi politika. És talán csak azért, mert oly szokatlan, oly hihetetlen, oly hamisítatlan emberi vonás, csak azért is idevaló a vasárnapi rovatomba. Mert ez is Novisad!

Miért félnek a novisadi asszonyok a bártól?

Kedden este a novisadi Diogenes nagy vacsorát rendezett új helyiségeiben. Ugy éjjel felé egy nagyobb társaság, nagyrészt nős emberek, a bárba vonultak. Sokat hallottam emlegetni a novisadi bárt, mindig rettenetes büntetésnek képzeltem, ahová csak erkölcsi romlásnak induló emberek járnak. Ugy képzeltem, hogy a dorbézolás Gomorráját és Szodomáját fogom ott látni, a világ félvilágát, szörnyű orgiákat és hasonló gyönyöröket. Ha egy férjes asszony előtt valaha is kimondtam, hogy „ez meg a barátom a bárban volt“, mindig összeresztent, szinte összeroppant a sejtendő nagy titkok sulya alatt. Az én uram — mondták a hölgyek — nem jár a bárba. No még csak ez kellene, rögtön elválnék tőle. Ezek után pláne érgnek állt a hajam, amikor a „bárt“ kiejtették előttem. Képzelhetik, micsoda érzésekkel léptem át a szörnyű bünbarlang küszöbét. Amikor beléptem, láttam egy kis rozszul világitott termet, asztalokat, egy báremelvényt, kis fülkéket és három rozszul festett, álmos a veszedelmes kor határát rég túllépett hölgyet. Valami limonádé felét szopogattak, azt is havi részletekben fizetik ki a „barmannak“. Azután jöttek a zenészek, „animót“ akartak csinálni, de a vendégek (már mint mi) mert más vendéget még Diogenes lámpásával sem lehetett felfedezni, kocsisbirt és szódát ittak. Én meg csak vártam az „orgiákat“ és a Szodomát. Amíg a Szodomát vártam, valaki a szódámat itta ki. Egy „démon“ volt, aki megszomjazott és Mumm helyett szódavízest csikart ki tőlem. Ez volt az egyetlen „vicc“ és pumpolás aznap éjjel. Azután ásitoztunk egy küssé, a meteorologiai eshetőségeket tárgyaltuk meg s végül a „kidorbézolt“ éjszaka után hazamentünk. Meg se mondtam a feleségemnek, hogy a „bárban“ voltunk, bizonyára elájult volna; pedig egész nyugodtak lehetnek a férjes asszonyok, nem olyan veszedelmes hely ez a bár.

Egy „álmulató“, egy álombaringató kiseddóvoda. Ha valamikor nagyon álmos leszek, csak a bárba fogok menni. Ott még horkolni is lehet, mert nincs, akit zavarjak. Ne féljenek hát, asszonyok, nagyon ártatlan kis lebuty ez a bár. Hamisítatlan Novisad!

„Business es business“

Az angolok szeretik használni ezeket a szavakat. Business is business — üzlet az üzlet! Novisadon is most mindenki üzletet akar csinálni. Még soha olyan üzletláz nem volt Novisadon, mint most, amikor az üzletet nem mennek. Utazók raja lepte el a novisadi piacot. Ügynökök és hirdetés ágensek járják végig a boltokat és mindenütt csak üzletet — kínálnak. Mindenki keresni akar, de nem talál. Erőszakot is próbálnak alkalmazni, szinte beleharapják magukat az áldozatba, huzzák, vonszolják, tépik, marcangolják. Fenyegetőznek, lármát csapnak, ordítanak és és viaskodnak üzlet-felükkel. Öröngenek, ha nem csinálnak üzletet. Sírnak, ha kidobják őket. Valóságos betegség ez az üzletkolera. Ez már nem Novisad, ez novisadizmusz!

K. A.

Eltűnt egy 25.000 dinár értékű briliáns

Löwenberg Jenő a Balkanfilm novisadi fiókjának igazgatója egy 25.000 dinár értékű 218 karat sulyu ovális alaku fehér briliánst, amelynek közepén egy ér húzódik végig, adott át a Klein és Freygang ékszerész cégnek azzal, hogy ezt a briliánst foglalják gyűrűbe. Miután a cégnek sok munkája volt, a gyűrűt kiadta Human Mihály Musicki utca 21. számú házban lakó ékszerész segédjének, hogy az a lakásán készítse el a gyűrűt. Humannak szerdán kellett volna a gyűrűt elkészítve átadni az üzletben és ezért kedden fogott hozzá a munkához.

Kedden délután a nagy briliánssal együtt hét, kisebb briliánst és két koronát is munkaszüneti és dolgozni kezdett. Este felé egy szubotícai ékszerész és utazója felkeresték Human és hosszabb ideig nála tartózkodtak. Amikor Human vendége eltávoztak és ő el akarta tenni a briliánst, rémülettel vette észre hogy a nagy briliáns eltűnt. Azonnal keresni kezdte, felforgatta az egész házat, de a briliánst nem találta meg. Azonnal jelentést tett a rendőrségen, ahol a szubotícai ékszerészre és annak utazójára gyanakodtak. A novisadi rendőrség az esetről telefonon értesítette a szubotícai rendőrséget amely házkutatást tartott a szubotícai ékszerésznél a briliánst azonban nem találták meg. Az ékszerész utazója azonban nem volt Szubotícaiban, hanem üzleti uton van. A szubotícai rendőrség értesítette azon helyek rendőrségeit, ahol az utazó megfordul, ha ott jelenkeznek, kutasák át és hallgassák ki.

KOFFEREK, PÉNZTÁRCZÁK, NŐI KÉZITÁSKÁK és egyéb bőrűnk nagy választékban versenyt kivüli áron
LAX, bőráruüzlet, Duna u. 20.

FÉRFI FÜRDŐRUHÁK D. 38-tól felfelé,
NŐI FÜRDŐRUHÁK D. 48-tól felfelé

KLEIN JENŐNÉL

864 Novisad, Jevrejska u. 13. 1-0

Szülők figyelmébe!

Az iskolatörvény értelmében az elemi iskolák első osztályába kerülő gyermekeket május 15-ig kell beírni. Miután azonban május 15-ig csak kevesen iratták be gyermekeiket, a tanfelügyelőség a beíratkozást május 25-ig határozta el.

Miután különösen kevés magyar gyermek iratkozott be, felhívunk minden magyar szülőt, hogy azokat a gyermekeiket, akik ez év szeptemberéig betöltik 6. életévüket, május 25-ig feltétlenül irassák be, mert ha addig nem iratják be őket, meg lesznek büntetve.

A Korzó Kert műsora szenzációs! — Matonazene!

Az aranymocsár.

6 felvonásos drámai szenzáció. — Kezdeté este háromnegyed 9 órakor, Cukrászda! — Buffet!

HIREK

Vajjon kik ezek?

Napok óta elegáns és stramm egyenruhás férfiakat látni Novisad utcáin. Finoman szabott, tábori barnászöld uniformisban, elegáns tisztí sapkával, szíjjazással ellátott zubonyban, angol típusú tisztí nadrággal. No — gondoltam — ezek bizonyára valamely antantbeli állam tisztí vendégei, akik vagy katonai vagy diplomáciai megbízatással érkeztek Novisadra. Itt ugyan keveset diplomátiáznak az emberek, diplomáciai konfliktusról sem lehet nagyon szó, hacsak nem keveredtünk valamilyen diplomáciai csavába a sombori nagytörséddel, de az emberek mégis csak mindenfélet sutogtak és rebesgettek, sőt voltak olyanok is, akik azt mondták, hogy ezeket az urakat a rif kabilok küldték Novisadra, hogy fezzel ellátott csapatokat toborozzanak Abdel Krim fezi frontjára. Erre a hírre azután valamennyi „bosnyák” utcai csecsebecse, tükör, pipa és szipkadurító 24 órán belül menekítve hagyta el a várost. Mások viszont azt mondták, hogy ezek Hindenburg kiküldöttjei, akik Vilmos császár restaurációja érdekében akarnak tárgyalásokba bocsátkozni a novisadi zöldség exportőrökkel. Ez ellen a mérvadó körök élénken tiltakoztak, mert ha Novisad zöldségét kiviszik a városból, a kvéházak üresek maradnak és a politikai pártok becsukhatják klubhelyiségeiket. Voltak olyanok is, akik a rejtelmes idegenek feltűnését Jackie Cogannal, Chamberlainnel, Seipel kancellárral, Popovicki Pavléval, Bratianuval és a strandvasuttal hozták összefüggésbe. Vad hírek keringtek a városban, mindenki többet akart tudni a másiktól. Mikor azután valaki azt mondta, hogy ezek cseh tiszték, cseh nyelvtudományomra való hivatkozással „Fehér ökör” előtt.

— Mluvite česki? Ja sem taki česlováci! A marcona tiszt erre hamisítatlan államnyelven rámrivallt:

— Jeste li platili porez? (Meggfizette már az adóját?)

A rejtély megoldódott. A rif kabiloknak vélt tiszték novisadi findnokok voltak. Most kapták új egyenruhájukat és most léptek először megújított köntösükben a nyilvánosság elé. Szétfoszlott az illúzió, elcsendesült a fáma; a kabilok findnokokká változtak. K. A.

— A Novisadi Kath. Olvasó és Gazdakör vigalmi bizottsága és mindkét nembeli műkedvelő ifjúsága ma vasárnap este 7 órakor fontos ügyben ülést tart. Pontos megjelenést kér a vigalmi bizottság elnöke.

— Kényszerjegyzési tárgyalás. A novisadi törvényszék Dudvarszki Koszta novisadi kereskedő kényszerjegyzési ügyében a tárgyalást június 18-ra tűzte ki.

— Anyakönyvi kimutatás. Folyó évi május hó 16. napjától folyó évi május hó 23. napjáig született összesen 19 (tizenkilenc) gyermek) és pedig: 10 (tiz) leány és 9 (kilenc) fiú. Elhalt összesen: 7 (hét) egyén és pedig: Jovan Papamoskics, állami hivatalnok, 69 éves, Isidor Seguljev, nagyszámos, 70 éves, (Turija) özv. Zsolnay Antalné sz. Dókics Mária, 70 éves, Mihajlo Malmer, napszámos, 61 éves, Miodrag Dinics, 4 éves, Dusan Putnik papucsos, 53 éves, Iván Puskás 1 napos. Házasságot kötött összesen 7 (hét) pár és és pedig: Csernyei Mátyás, keresk. ügynök és Stein Erzsébet, Stanisics Uros, villamos-kalauz és Totinger Katalin, Budosan Uros, földműves és Govorcsin Voma, Puskás Pál, napszámos és özv. Pecze Anna, Lázár László kereskedő és Tikmajer Julianna, Wenczel Adolf János kereskedő és Czoczek Etelka, Keppich Árpád, magánhivatalnok (Veliki Beckserek) és Kis Piroška (Novisad).

(x) Deszkát, léceket, tölgy-oszlopokat és egyéb építőanyagot legjobban és legolcsóbban a Lišić új fátelenen temerini uton a kanális tuloldalán szerzhetheti be. Telefon 306. 711

— Eljegyzés. Kapás Mariska és Kaszás Sándor május hó 21-én tartották eljegyzésüket.

— Tiltott fegyverviselés miatt elítélték a glozsáni Orjuna elnökét. A novisadi járásbírósg tegnap 100 dinár pénzbírságra ítélte tiltott fegyverviselés miatt Gyuris Misa glozsáni vendéglőst az ottani Orjuna elnökét, az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztette.

(x) Dimović-féle kávé, tea és kakao a legjobbak. 868—1—3

— Ítélet kihirdetés. Ivkovic Jovan susaki születésű 34 éves munkást a novisadi törvényszék múlt év november 4-én hét évi börtönrre ítélte, mert 1924. augusztus 24-én Bács-Palánkán Dugyverski Gedeon szállásán leszurta Peska Gyurát. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint az elítélt felebeztek, a felebbviteli bíróság azonban jóváhagyta az elsőfoku bíróság ítéletét. A másodfoku ítéletet tegnap olvasták fel Ivkovic Jovan előtt, aki nem nyugodott meg az ítéletben, hanem a semmitőszékhez felebbezett ellene. — Ugyancsak tegnap hirdették ki a másodfoku ítéletet Hubanov Slavko előtt is, akit felségserítésért három évi börtönrre és az országból való kitiltásra ítélték.

(x) Szabad idejét kellemesen tölti, ha „Literatura” kölcsönkönyvtár könyveit olvassa. Laza Kostića ul. 6. 757—18

— Petrovoselói orgazdakör biünyge. Horvát István petrovoselói lakos 1920-ban 40.000 dinár értékű holmit lopott össze, amit Horvát Rozália, Freischl Jenő, Pásztor Boriska, Gerhard Anna, Ambrus Jánosné, Mitrovics Ilija és Bartha János vettek meg tőle. Ez ügyben tegnapra tűzte ki a tárgyalást a novisadi törvényszék, de mivel az orgazdasággal vádoltak és tanuk nagy része nem jelent meg, a tárgyalást el kellett halasztani.

A strandon sem unatkozik, ha be-kölcsönkönyvtárba, Kraja Petra u. 19. szám (az udvarban).

— Az Ipari veszélytelenég lapja. Az Eszperanto Hírszolgálat jelenti, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal a technikai haladás és gyáripar fejlődése által megkövetelt baleset-elhárító intézkedések és eszközök terjesztése és ismertetése érdekében állandó folyóiratot ad ki, melyben a balesetekre vonatkozó tudnivalók tanfolyamát is közli.

(x) Figyelem! Újból leszállított áruk az összes főcikkeknél Dimovićnál.

— Köszönetnyilvánítás. A Doroslovi rom. kath. hitközség ezúton mond köszönetet a novisadi Vranits és Tausch aranyozó cégnek a kelyhek és cybariumok leikiismeretes és kifogástalan újraaranyozásáért. A szakszerű munkával nevezett tárgyak teljesen ujjaalakítottak. Doroslovo, 1925. május hó. Knézy Péter, piébános.

Mész elsőrendű, darabos legolcsóbban kapható nagyban és kicsinyben Krajačević fátelenen Novisad. Tel.: 165.

— Newyork legújabb statisztikája. Az Eszperanto Hírszolgálat jelenti, hogy Newyork bizonyára a világ legfursább városa. Közét hat millió lakosa közül 2 millió külföldön született. Több olasz lakik, mint Romában és több ír, mint Dublinban, a zsidók tizedrésze Newyorkban lakik. Több telefonja van, mint Londonnak, Párizs-nak, Berlinnek, Leningradnak és Rómának együtt. 1500 temploma van és naponta 800.000 ember érkezik meg pályaudvarain. Minden 52 másodpercben jön egy vonat, minden 13 percben házasodnak és minden 6 percben születik valaki. Minden 51 percben egy új épület készül el.

Apolló-ban május hó 24-én:

A gáláns herceg

Izgalmas érdekfeszítő dráma 6 felvonásban. — A „Königsmark” szereplőivel. — Gyönyörű felvételek!

Isten veletek!

Ma indultok utra az örök városba, Szent Péter helytartójának magas színe elé, vallásokot iránt dthattott nemes szeretettel, hívő buzgalommal, büszke reménnyel. Az Istenben való örök hit a vezéresillagotok, O Szentsége iránti szeretet a kísérőtök. Foglaltok imádkoztatokba az itthon maradtakat, kérjétek bünbocsánatot szeretteitek nevében. Járuljatok a szent atya elé és imádkoztatok érettnök. A hosszú ut járadal-mait lelketek megtisztulása fogja kárpótolni. Utaztatok szerencsével, az Isten jog öröködni felettetek. Utaztatok tiszta szívvel, büszke öntudattal, mert abban a ritka szerencsében fogtok részesülni, hogy a szent atya színe előtt fogtok megjelenni, az örök városban tartózkodni, Olaszország nemes művészetét megismerni. Az örök város nap-sugara dícsfényvel fogja körülövezni fejeiteket és ha meghajoltok, leborul-tok a szent atya trónusa előtt tolmá-csoljátok imádságtokkal a mi ragasz-kodásunkat, és szeretetlünk. Az Isten vezéreljen benneteket és adjon nektek erőt, hogy a hatalmas benyomásokot szívetekbe fogadhassátok. Es el ne felejtétek, hogy történelmi idők részesei lettetek: a szent év derekán leborullat-tok a szent atya előtt!

Isten veletek, római zarándokok!

— Ma utaznak el a római zarándokok. A római zarándokuton résztvevő novisadiak ma este 9 órakor utaznak el Fátth Ferenc apátplébános vezetése alatt Novisadról a IV. számú zarándokvonatra.

— Kérnek a kath. kör énekarának férfitagjai, hogy folyó hó 25-én, hétfőn este 8 órakor énekórán megjelenni sziveskedjenek. A karnagy.

— Társasvacsora a kath. Gazdakörben. A kath. Olvasó és Gazdakör áldozócsütörtökön este társasvacsorát rendezett Epres-utcai helyiségeiben, a „Szeget szeggel” című népszínműben szerepelt műkedvelők tiszteletére. A vacsora során számos felköszöntőben üdvözölték a kör teljes műkedvelőit.

— Panaszok a posta ellen. Nap-nap után érkeznek hozzánk panaszos levelek, amelyek mind a levelek kikézésítésére körüli visszaéléseket teszik szóvá. A palicsi tóba dobott postaszák után érthető, ha a közönséget idegességgel tölti el az a tudat, hogy a feladott levelek nagy része nem érkezik meg a címzetthez. Az elvesztett közönséges leveleket még reklamálni sem lehet. Felhívjuk erre a körülményre az új póstaigazgató figyelmét és biztosak vagyunk benne, hogy megfogja találni a módot ennek az orvoslására.

— Halálozás. Bosnyákovics Miroslava titeli tanítónő élete 45. és tanítónői működésének 22. évében szombaton reggel Titelen elhunyt. Hült temeit a titeli vonattal ma délután 5 órakor Novisadra szállítják, itt az uszpenzki templomban történt beszentelés után az uszpenzki temetőben helyezik örök nyugalomra. Az elhunytban Bosnyákovics István városi tanácsnok hugát gyászolja.

— Újabb meglepetés a vendég-lősök részére. A vendéglősöket és szeszes italokat árusító vegyeskereskedőket újabb meglepetés érte. A pénzügyigazgatóság ugyanis arról értesítette őket, hogy ezentul minden egyes esetben 20 parás számolócdulát tartoznak adni a fogyasztónak.

— Könyvujdonság. Most jelent meg: Léh Jakab, Imádságos- és énekeskönyv német nyelven. (440 ének, kottákkal). Bachinger István könyvkereskedésében (Nyegoseva-ut. 14. a zárdával szemben) kapható.

(x) Elsőrendű csemegáruk, ugyanint sonka, szalámi és sajtok olcsó áron csakis Dimovićnál kaphatók. 869

Sport

Feljegyzések

1925 május hó

Vidéki városok sportpályáit járom hetek óta, itt-ott találtam feljegyezni valót. A helytelent és rosszat, — mert az akad bőven itt is — persze elhagyom. Egyrészt, mert azért nekünk nem kell a *szomszédba mennünk, másrészt, mert abból tanulni igazán nem sokat lehet.

Debrecen, továbbá Szabolcsvármegye nagyobb városai, ha nagyvárosi vonatkozásokban nem is, de a népesség, tehát a sportoló emberanyag szempontjából többé-kevésbé elérik a novisadi nivót. A röpke megfigyelések feljegyzése tehát az otthoni tanítás és tanulás szempontjából, talán nem lesz teljesen érdektelen.

Tanítás és tanulás a fejlett sportkultúrájú huszadik század, a világrengető sporteredmények alapját, ebben a hétköznapivá leegyszerűsített két fogalomban látja. A két alapvető tétel közül a fontosabb kétségtelenül a tanítás és erre máris akad szembeötölő feljegyezni valóm.

A multkor itt egy old boy mérközés volt. A legöregebb játékos egy orvos 55 éves, a legfiatalabb egy ügyvéd 38 évesek, még tacsbíróknak is fiatalok voltak.

Az egyletek aktív dolgozó intézői, titkárai és egyéb funkcionáriusai közül itt nem akad 30 éven alóli. Épp-ugy a futballbírák is, kiöregedett volt játékosok. Csak így tudnak imponálni a sokszor többgyermekes családapa játékos előtt.

Ha Novisadon nem megy ugy minden, mint ahogy dukálna, elsősorban magunkban keressük a hibát mi 25—40 évesek. Mert mi a 25 évünkkel egyszerűen kinevezük magunkat öregeknek. Hagytuk a háboru alatt vezetési nélkül ténfergett fiatalokat tovább-menni fejnéküli kapkodásukban.

De ahhoz még elég fiatalnak érezzük magunkat, hogy fölényesen bírálgassuk a mostaniakat és szende szemforgatással sóhajtozzunk arról, hogy milyen más volt minden, amikor még mi is játszottunk.

Az idősebbek aktív szereplése óriási előny a hatóságokkal szemben is. Kitalálták, hogy addig nem lehet boldog senki Nyiregyházán, amíg nincs a városnak egy külön testnevelési felügyelője. Ötmillió havi fizetése van, gyönyörű hivatalos helyisége a városházán, kedvezményes vasuti jegye és állandó szabadsága az atlétikai versenyekre. Az ezerhoídas parasztagzadék könnyen megszavazták a gyűlésen: „Ötmillió nem nagy pénz, hadd játszanak érte az urak”.

Hallgatom, amikor az egyik oldalba löki a komáját a folyosón:

— Tudja-e kelmed, ki ez a derék ember itten? Gáspár Jenőnek hívják. A mult évben kint volt Párisban, mind megverte a franciákat, nagyobbbat ugrott, mint bármelyikök.

— A mán híros dolog, — de van is hozzá lába rőfny.

Ezzel Gáspár Jenő jóindulatuan beiktattatott, az adófizető polgárság kegyeibe. Akár fizetésemelést is kérhet, néhány hónap mulva. Biztosan megadnák neki.

De meg is érdemelne. Sokat dolgozik. Elegáns, hosszú alakja mindenütt ott van, ahol a legkisebb, kilátás kínálkozik arra, hogy a sport részére valamilyen erkölcsi, vagy anyagi hasznot lecsiphessen.

A napokban, jelentkezési ügyben ott járván véletlenül szemtanuja voltam egy ilyen offenzívájának.

A polgármester zsufolt előszobájában történt délelőtt 11 órakor. Amikor egy pillanatra kitekintett az ajtaján, Gáspár egy gummiembert lepipáló mozdulattal hátré görnyedve, a terem végéből áthajolt vagy 8—10 normális növésű polgár felett s bájos mosollyal, valami tervrajzot legyezgetett, a meglepődött polgármester orra alá.

Jaj édes fiam most nem érek rá. Délután 2 óra előtt, teljesen lehetetlen, ne is jöjjön előbb.

De méltóságos uram ez nagyon fontos, csak egy pillanat az egész. És már csuszott is befelé az ajtón.

Minthogy csak egy pillanatról volt szó, a többiek szót nélkül nyugodtan előreengedtek. Kis is jött vagy negyedóra múlva, diadalmas mosollyal az arcán, odahunyorított ravaszul a befenteknek: — meg van!

Hogy mi volt meg, azt néhány nap múlva Nyiregyháza város polgársága is megtudta a következőkben:

Minthogy a régi hadsereg megszűnt, illetve jelentéktelenné zsugorodott össze, a lovassági alakulatok tulajdonát képező óriási lovardák fölöslegessé váltak. A város sportegyleti közös kérvénnyel fordulok a honvédelmi miniszterhez azzal, hogy a lovardákat adják át a sporttelepeknek, amelyek abból átépítéssel egy téli sportoló helyiséget terveznek. A kérvényt Gáspár vitte fel Pestre, — két nap múlva meg is jött az egedélyvel. Sőt egy pompás tervrajzot is hozott, amelyet Hajós Alfréd a párisi művészeti olimpiád győztese készített. A város minden egylete külön öltöző helyiséget és fürdőt kap, jezeken kívül lesz egy közös nagy terem 50 méteres salak futópályával, magas és távugró helylyel stb. Az épület fűtését egy új találmányu melegvíz fűtéssel, a fürdéshez használt viz eszközi.

A hadsereg vállalta az épületek lebontását, a város pedig az elszállítását és újra felépítését. Ez azonban rengeteg millióba kerül és erre a város pénzt kiutalni nem fog. Mi történt?

Néhány nap óta a város jobb módú polgárainál, kereskedőinél iparosainál városi hajduk jelennek meg. Névre szóló levelet hoztak, a polgármester hivatkozik arra, hogy a címzett magas kulturális szinttel sosem zárkozott el attól, hogy ha kellett áldozatot is hozzon, most is bizton hiszi, hogy azt a csekély néhány százezer koronát nem sajnálja amikor arról van szó, hogy a város egy sportpalotához jusson. Az összeget kéri a hajdukak kifizetnie. Az átvételét ezennel nyugtázzom és a nem adományért saját személyében előre is halás köszönetet mond.

Ilyen kérelmet ki utasíthat el? Három nap alatt összegyűlt a pénz. Örültek, hogy ilyen olcsón szabadultak, hisz a leggazdagabbra sem jutott háromszáz dinárnál több. Már borítják is a lovardát.

Ezt a dolgot intézte el akkor Gáspár jeno a polgármesternél, a negyed-órásig tartó pillanat alatt.

Önkénytelenül arra gondoltam, hány ilyen sportpalotát építhetnénk mi a petrovaradini sánc tégláiból? Sokkal kölömbet mint az itteniek. (a. d.)

*

Negyed egy órakor indul a NAK a Spárta mérkőzésre Zemunba. A novisadi bajnoknak ismét több tartalékkal kell kiállnia és így csak nehezen győzhet a hazai közönségtől valószínűleg erősen lelkesített Sparta ellen. A novisadi csapat így áll ki Zemunban: Kovracsek—Martin, Gottwald—Bertók, Weisz, Alekszi—Paszt II, Lenci, Breznik, Lerch, Schäffer. Egy egész fedeztsort tettek különböző körülmények harcképtelenné a NAK-nál. Schmidt Pancsevön megsérült, Ilija még nem játszhat bajnokit, Peikert pedig, aki a legnagyobb vesztesége a csapatnak, az alszövetség tiltotta el három hétre Simovics bíró feljelentésére, azaz Schwem ellen elkövetett faultjéért. Peikert tulereleyes, de soha sem rosszakaratu játékmódorát mi is elítéljük, mégis úgy gondoljuk nem volt időszerű most, amikor a NAK Novisad becsületéért áll harcba különböző kerületek bajnokaival, a feljelentéssel annyira sietni, — két nap alatt feljelentették, itélkeztek és kihirdették az ítéletet. Vagy megért ennyit az olimpiai nap?

A Radnički Suboticán játszik a SAND ellen. Az ifju munkáscsapatot a Vojvodina ellen elért eredménye alapján érte a megtisztelő meghívás.

Ószintén szólva nem tartjuk még a törekvő egyesületet elég erősnek arra, hogy footbalsportunkat méltóan képviseljük; nincs kizárva azonban, hogy lelkesedésük ismét csodákat produkál és minimális eredménnyel jönnek haza.

Novisadon nincs footballmérkőzés ma, tekintettel a „Szokol” egylet zászlószentelő ünnepségeire.

Pünkösdi hétfőn a prágai Vrsovice professzionista csapat lesz a Makkabi—Vojvodina kombinált ellenfele.

A bászeli „Old Boy” csütörtökön a a Jugoslaviával mérkőzik Beogradban.

A HASK pünkösdkor Bécsben játszik a Rapiddal.

A pesti III. kerületi vivók csapata nem kapott beutazási engedélyt és így nem játszik ma Beogradban.

A NAK vezetősége értesíti mindazon tagjait akik fényképes igazolvánnyal már rendelkeznek és a csapattal utazni óhajtanak, hogy okvetlen legkésőbb háromnegyed 12 órakor az állomáson Lucianovics intézőnél jelentkezzenek. Ugyan ez vonatkozik azokra is, akik már bejelentették az utazást. A csapat este 7 órakor indul el Zemunból és egynegyed tizkor visszaérkezik.

Mezőgazdasági- és Ipari kiállítás Suboticán

A Boegrád-budapesti vasúti fővonal mentén, a Vajdaság legnépesebb városában, Suboticán, 1925. évi augusztus 22—31-ig az **Első Subotici Általános Nagy Vásár és Kiállítás Társaság** rendezésében nagy mezőgazdasági, gyáripari és kereskedelmi kiállítást fognak rendezni. A nagyarányú kiállításra nagyban folynak az előkészületek és a vásár igazgatósága mindent elkövet, hogy a subotici kiállítás méltán reprezentálja, nemcsak a Vajdaság mezőgazdasági és ipari produktumait, hanem az ország minden valamire való cége, gyára, mezőgazdája, kereskedője bemutatthassa mindazt, amire képes és amelyre jónak látja a kereskedők, gazdák, gyárosok és fogyasztók figyelmét felhívni.

De nemcsak a belföldi terményei és ipari termelése kerülnek majd bemutatásra, hanem a külföldnek Jugoszláviába importálható készítményei is megtekinthetők lesznek, mert ez a kiállítás a jugoszláviai kereskedelem és gazdasági élet internacionális kapcsolatait is kidomborítani óhajtja.

A subotici kiállítás, az állattenyésztés, állategészségügy, szarvasmarha, sertés, juh, baromfi, házinyul, eb, méhészlet, halászat, vadászat, galambtenyésztés, erdészet, folyamszabályozás és ármentesítés, talajjavítás és műtrágya, növénytermelés, szőlészet és borászat, konyhakertészet, virágkertészet, mezőgazdasági termény, mezőgazdasági statisztika, háziipar, motoros csónakok, autók és mezőgazdasági ipar minden ágát fel fogja ölelni.

A gyáripar és a kereskedelem, a gépipar, a lakatos és bádgosipar, fémipar, kerékpárok, pneumatikok, kocsik, elektrotechnika, világítás, kozmetika, papíripar, grafika, kartonage, butor és berendezés, bőr és bőrgyártmányok, textil, szőrme, férfi és női konfekciók, vegyiipar, divat, optikai produktumok, finom mechanika, építőipar, élelmiszer anyagok, hangszeripar, lenipar és fonalárú, malomipar, üvegporcellán és agyagipar, stb. által lesz képviselve.

A kiállításon minden belföldi és külföldi cég résztvehet. A jelentkezéseket július 1-ig kell eszközölni, a jelentkezés módjait, feltételeit a kiállítás vezetősége prospektusokban fogja ismertetni.

A vonatokon az ideutazók kedvezményben részesülnek, mégpedig ötven százalékos kedvezményt kapnak úgy a személy, mint az áru szállításnál. Az érdeklődőknek készséggel áll rendelkezésre az I. Subotici Általános Nagy Vásár és Kiállítás igazgatósága, amely bizik abban, hogy elsősorban a Vaj-

daság gazdálkodói és kereskedői fel fogják ismerni saját érdekeiket és minél nagyobb számmal fognak résztvenni ezen az Első subotici mezőgazdasági és ipari kiállításon.

Az eddigi jelek szerint már is nagyon nagy érdeklődés mutatkozik a subotici kiállítás iránt és bizonyos, hogy ez a kiállítás már subotici ki-tűnő helyzeténél elsőrendű vonati összeköttetésénél fogva, az ország egyik legjobban látogatott kiállítása lesz, amelyet nemcsak a belföldiek, hanem a külföldiek is igen nagy számmal fognak felkeresni.

Bolsevista-ellenes tüntetést rendeznek

a jugoszláv, csehszlovák és lengyel nacionalisták Beogradban

A jugoszláv, csehszlovák és lengyel nacionalisták május 31-én Beogradban nagy bolsevista-ellenes tüntetést tartanak, amelyen az orosz ellenforradalmárok, csetnikiek, szokolisták és Szeapanovics Szepta a népszerű vajda is résztvesz. A kongresszus költségeit Petrinovics és Baburica, az ismert amerikai milliárdosok fedezik, akik saját hajójukon több száz jugoszláv kívándorlót indítottak utnak Buenos Ayresből és akik szintén részt vesznek a kongresszuson.

A kongresszuson a folyton erősödő balkáni és európai bolsevista propaganda ellen emelnek szót és ezután a királyi udvar előtt felvonulást rendez a több mint 15.000 főből álló tömeg. Végül az orjunita helyi szervezetek szülőföldjükről hozott egy-egy rögtöt és egy csokor virágot fognak Péter király oplenci sírjára elhelyezni. A kormány számos engedményekben részesíti a kongresszus résztvevőit.

Tőzsde

Május 23	ZÜRICH zárlat	BEOGRAD zárlat	ZAGREB zárlat
Beograd	8.43	—	—
Zürich	—	1195.—	1183.—
Newyork	517.—	61.50	61.20
London	25.135	298.—	297.50
Páris	26.40	—	—
Milano	20.82	248.50	247.50
Prága	15.325	181.50	181.50
Berlin	123.10	—	—
Budapest	0.00727	—	0.0862
Brüssel	—	—	—
Bécs	0.00728	0.0865	0.0864
Bukarest	2.425	—	—
Amsterdam	207.90	—	—
Szófia	3.75	—	—
Krisztánia	—	—	—
Szalóniki	—	—	—
Varsó	—	—	—

Chicago terménytőzsde

1925 május 23, 10 óra

Ma	Ma	Ma	Ma
Május 23	Július	Szeptember	Május 23
167.50	155.25	147.50	115.1/8

Irányzat: buza bizonytalan; tengeri szilárd (Avala)

Novisadi terménytőzsde

1925 május 23. (Hivatalos jegyzések)

Tengeri	Buzaliszt
bácskai kinálat 192.50, kereslet 190	bácskai nullás komb.kötés 665, 100 mm
bácskai kötés 192.50, 2000 mm	Irányzat: lanyhább
szerbiai Smederovo kötés 202, 200 mm	

DUNA VIZÁLLÁSA

Május 6-án reggel	369
Május 7-én	381
Május 8-án	392
Május 9-én	400
Május 10-én	402
Május 11-én	404
Május 12-én	403
Május 13-án	398
Május 14-én	394
Május 15-én	392
Május 16-án	391
Május 17-én	394
Május 18-án	399
Május 19-én	405
Május 20-án	414
Május 21-én	421
Május 22-én	428
Május 23-án	433

Küldje be előfizetését!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralekban levő előfizetőinket és viszont-elárusítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

— A Novisad—Kamenica közötti helyihajó nyári menetrendje. A Guttman és Frank-cég Novisad-Kamenica között közlekedő helyihajójának nyári menetrendje, amely május 6-án lép életbe, a következő: Kamenicáról indul 5, 8, 10, 14, 15:30 és 19 órakor. Novisadról indul 6, 9, 12, 15, 17 és 19:30 órakor. Vasár- és ünnepnap délután a szükséghez képest a menetrenden kívül is közlekedik a hajó.

Piaci árak május 23-án:

Vágómarha Ia	11.50
Borju	18.—
Sertés	16.—
Malac 4—6 hetes	—
Bárány	12.—
Vágott hal	40.—
Hal	25.—28.—
Hal, apró	13.—15.—
Hizott lud	20.—22.—
Sovány lud párja	170.—200.—
Kacsa párja	90.—
Pulyka kiló	17.—
Csirke, rántani való	40.—50.—
Tojás	1.—
Muhar széna	1.—
Szalma	—50

Szerkesztésért felel: TOMÁN SANDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Apró hirdetések.

MOTORBICIKLI, 3 1/2 lóerős, teljesen jó karban, üzempékes, 5800 dinárért eladó. Megtekinthető Bana Jelašica utca 6. 1-1

NÓTLEN KOCSIS és egy **KANÁSZ FIU** június 1-re kerestetik. — Cipőkrémgyár, Veliki-Liman. 926—1—2

BÁNÁTBAN kastély parkkal, gyümölcsös, gazdasági épület és szántó összesen 80 kat. hold területtel azonnal eladó. Ertesítést ad dr. Kunetz Béla ügyvéd, Subotica.

KÉT HELYSÉG raktárnak és műhelynek kiadó Futoski utca 70. 934—1—2

HIRDETÉSEK

Eladók

egy otoman, egy gyerekágy, egy vas csirkeketrec, 1 konsol tükör és vas álló ruha fogas. Cim:

Templom-udvar 4.

Munkás-lányokat felvesz a Fésűgyár r. t. (A gázgyár mögött.)

Különbejáratu 3 ablakos csinosan **butorozott uccai szoba**

azonnal kiadó Mileticéva (Kenyér) 872 ul. 5. l. emelet. 1—3

Minden méretű és minőségű **SZÖNYEGEK** gazdagon felszerelt raktára: **Hemler Péter Utódainál, Novisad.**

Ma vasárnap a KORZÓ MOZGÓ-ban
HARRY PIEL 6 felvonásos kalandordráma

Lisztés és egyéb
ZSÁKOK
új és használt; ma gyári áron alul. — Új
PONYVÁK
ugyancsak gyári áron alul, rendelésre bármely méretben 24 órán belül elkészülnek.

Minden minőségű
ZSINEG
áru nagyban, gyári áron.
KOMLÓ ZSINEGEK
és valódi amerikai
Sisal Manilla
kéveköztöző

S. H. S. területén legolcsóbban beszerezhető
AVRAM SCHIFF,
zsák, ponyva, zsinag nagykereskedő. Ponyva és zsák-
Futoski put 4. kölcsönző **NOVISAD.** Telefon 403.
Sürgöncim: Jutešif. 588-1-10
FILIALA: Beograd, Karadjorjeva ulica 21. Zagreb,
Triest, Budapest, Bécs.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

FOJT kalapfestő intézet
NOVI SAD,
Njegoševa ul. (volt Andrássy u.) 9.
Olcsó szalmakalapok
nagy választékban.
Viszont eladók
forduljanak bizalommal cégemhez
Tanuló leány felvétetik.

Mérlegképes főkönyvelő
vállal mérlegkészítést, könyvlefejtést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, üzletek, vállalatok liquidálását, állandó órákönyvelést s a könyvvitelnek gyakorlati tanítását.
818 **Cim a kiadóban.** 1-8

Zongorák
és
Pianinok
elsőrangú gyártmány nagy választékban
Truppel Bélánál
-o- hangszer készítő -o-
Novisad, Dunavska ulica 17.
Željeznička ulica 31. szám.
Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quintiszta hurokban
Eladás nagyban és kicsinyben.
JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL
Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.

Legújabb könyvek:

Stoppes: Szerelmi élet a házasságban D. 60.—
Bashkirtseff Mária Naplója — D. 56.—
Anatol France: Vörös liliom — D. 56.—
H. G. Wells: Emberistenek — D. 52.50
H. G. Wells: Beatty — D. 38.—
Boroughs: Tarzán, a Dsungel fia D. 63.—
" bestiaí — D. 63.—
" fia — D. 63.—
" visszatérése D. 70.—
Bettauers: "Problem des Lebens.
Kaphatók:

Kardos hirdetővállalat-
nál Novisad, Kr. Petra u. 19, az udvarban
916-1-2

Takács és Klir

gépműhely és fémtöde
Novisad, Jovan Aranyieva
(Damjanich) u.

8.

Elvállal mindenféle gőzgép, motorjavítást. — Új szalmarázó, törekrázó tengelyek és fémcsapágyak úgy nyers, mint megmunkált állapotban való elkészítését a legutányosabb árban.
740-1-3

Épülőfélben levő sarokházban
háromszobás lakások
augusztus 1-től kiadók. Az egész ház esetleg alkalmas volna egy jóforgalmu vendéglőnek. Bővebbet: **Deakova (Árpád) utca 21. szám.**

Fogtechnikus tanuló
jobb házból való azonnal felvétetik
Hajdu és Beck
fogtechnikai laboratórium Novi Sad,
917 Futoski put 43. 1-2

Van szerencsém
a n. é. hirdetőközönség szives tudomására hozni, hogy **Jugoszlávia legnagyobb hirdetési irodájának,** az
Interreklám r. t.

novisadi **vezérképviselőt** átvettem és így módomban van Jugoszlávia 232 lapja és az összes külföldi lapok részére hirdetéseket a legelőnyösebben, leggyorsabban és legelőzékenyebben eszközölni. Kivánatra hirdetőfeleknek és érdeklődőknek a 108 oldalas díszes **hirdetési katalógust** — az összes lapok nevével és leg részletesebb árszabásával — **díjtalanul** megküldöm és különleges hirdetéstervezetekkel és árajánlattal készséggel és gyorsan szolgálók. **Kérjen katalógust és hirdetésajánlatot.**

Mayor József
Wilson tér 7. — (Telefon: 580.)
Bácsmegeyi Napló fiókkiadóhivatala.
910-1-2

IRELLI

Szülőajtó-gummi

Mindenütt kapható.

Képviselet: **Böhm Ármin,** Novisad.

929-1

JÉG

Értesítjük igen tisztelt vevőinket és a nagyközönséget, hogy jéggyárunk

most már állandó üzemben van. — Eladunk jeget kicsinyben, nagyban és vagonkételekben is. — A jeget házhoz is szállítjuk.

Napi termelés 15.000 kg.

Tisztelettel: Udova NAGY I DRUG,
jéggyár és az apatini sörgyár lerakata, Futoski put 101. sz. — Telefon: 321.

Figyelem! **Vadászok!** Figyelem!

Mielőtt fegyvert vagy bármilyen e szakmába eső árut akar venni, vagy javítást eszközölni, forduljon teljes bizalommal cégemhez. Nagy raktár mindennemű fegyver és felszerelési, sport és műszaki árukban, modernül berendezett műhelyekben mind e szakmába vágó **javításokat,** u. m. cső és távcső szerelések, új agy készítését és barnítást **jótállás** mellett elvállalok, vadásztársaság tagjainak nagy **árengedmény.** Királyi löporeladás! Nagyban és kicsinyben. **Árjegyzéket bérmentve küld**

IRSAY JÓZSEF

fegyverműves, sport és műszaki áruk kereskedése
PETROVARADIN, Jelašičeva ul. 43.

Egy ügyeskező, fiatal
Borbély-segéd
azonnalra felvétetik **Sv. Jovana**
trg (Szt. János-tér) 8. Novisad.
1-2

I. Novisadi Dobozgyár
D. BARTH, Petra Zrinjskog 17.

Előállít: Mindenféle dobozt legjobb kivitelben, legolcsóbb áron. Mindenféle mérték utáni megbízásokat pontosan szállít. Nagy raktár konfekciós postaskatulyákban, női kalapskatulyákban, bonbon és desszertdobozokban és cipőskatulyákban. Összecsukható redőny-skatulyák Lehmann-pomádé stb. részére. **Elsőrendű barna patentlemez és fehér falemez** gyári lerakata legolcsóbb napiárakon. Nagyság 70-100, minden erősség és szám állandóan raktáron. **Műfolt bőrkereskedők részére** 25 kg. vásárlásnál már gyári áron kapható. Kérjen árjegyzéket. Mindenfajta fűződrót minden számban raktáron. — **Versenyeen kívüli árak!**

Szabó-segéd,

fiatal, jó munkás, azonnalra **állást keres.** Cim a kiadóban.
1-1

Ház eladó Novisadon

Daranyi-telepen, I. csoport 126. szám, a villamos végállomástól 5 perc, 1922-ben épült új ház, 2 szoba, egy konyha, kamra, speiz, pince, 1/4hold teleppel, július 1-re beköltözhető. Ugyanott I. csop. 55/a számú

félház eladó,

2 szoba, 2 konyha, 2 speiz, 2 faskamra és külön bejárat, szintén újonnan alakított, a kálváriával szemben, III. ucca jobbra
927 **Keller Istvánnál.** 1-3

Allást keres

nős ember, akinek évek hosszú során át szerzett nagy gyakorlati ismeretei vannak a mezőgazdaság, tejgazdaság és sertés hizlalás terén. Ajánlatokat kérek „**Jó gazdálkodó**” cím alatt e lap kiadóhivatalába küldeni.
913-1-3

Tégla, cserép

Fali- és kut-tégla, gang-platnik, valamint apatini cserép és nagy vörös Bohn-cserép olcsón kapható minden mennyiségben. **Lépes Julianna** tégla- és cserép-lerakata Novisad, Kamenicka ulica 91. sz. 908-1-4

Izvrš. Br. 266-1925.

Objava javne prodaje.

Potpisani sudski izvršitelj ovim objavljuje, da će se usled odluke Kr. Sreskog Suda u Novom Sadu Broj 2790-1921. u korist Ivana Rogulje iz N. Sada na javnoj prodaji prodati sledeće prokretine: Sobna nameštaja. Javna prodaja održaće se dne 5. Juna 1925. u 11. sati pre podne u N. Sadu u Kr. Marko Br. 6.

Novi Sad, 19. Maja 1925.

St. Vojnović, sudski izvršilac.

Árlejtési hirdetmény.

A pašičevoi (Starikér) r. k. hitközség templomának zimonyi eternit palával való befedése, hófogókkal ellátása, a toronysíjak befestése és egyéb munkákra, melyek a pašičevoi rk. plebániahivatalnál elfekvő munkatervezetben megtekinthetők, pályázatot hirdet.

A zárt ajánlatok a plebániahivatalnál 1925. év június 20-ig adandók be, valamint állampapírban bánatpénzül az ajánlati összeg 10%-a.

A vállalkozó a munkatervezetért a vállalati összeg 2%-át fizetni s a munkálatokért egy évig jótállni köteles.

A hitközség fentartja magának a jogot, az ajánlati összegre való tekintet nélkül az ajánlattevők közül bárkit is megbízni a munkával.

Pašičevo (Starikér), 1925. május 20.

919-1-2

Rk. hitközség.

Vojvodina legtökéletesebb soffőriskolája

Mindennapi előadások és praktikus autó-, valamint traktor-kezelési gyakorlatok. Szóbeli és írásbeli felvilágosításokkal szolgál:

Pešenjanski, Novisad
Madjarska ulica 53. 854
Autógarázs—Soffőriskola. 1-3

ÖSSZECSUKHATÓ

KERTISZÉREK
kaphatók és egyéb polgári butorok

Lenkey asztalosnál
= NOVISAD, =
Uspenszka u. 12. szám.
806-1-8